

MAGYAR LAPOK

X. évfolyam, 194 (2756) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

Uj halálos csapás a Szovjetre

Szomolenszk és az Ilmen-tó között a 22-ik szovjet hadsereg teljesen megsemmisült. Több mint 40.000 halott, 30.000 fogoly és 400 ágyu a szovjet haderő vesztesége. A finn öbölben a szovjet tengeri haderőnek újabb fekete napja volt

Vilikije-Luki német kézen

A szovjet-angol erők csak Irán északnyugati vidékét szállják meg

Miközben az angol-szovjet csapatok akarata ellenére egy újabb békés országot taszítottak a háboru poklába, a német haderő egymásután méri ökölcspásait a vonagló Szovjetre. Alighogy tegnap este a késői órákban külön jelentésben jelentették a hadászati és ipari rendkívül fontos Dnyeperopetrovszk el foglalását, ma, augusztus 27-én déli két óra körül újabb megszóltak a német győzelmet hirdető kürtjelek és ágyuszók, hogy jelentsék a német főhadiszállás újabb győzelmi hírére az északi körzetben az Ilmen-tó és Szomolenszk között, ahol a német haderő több napi küzdelem után teljesen körülvárta és egészen megsemmisítette a 22-ik szovjet hadsereget, amely egyrészt Moszkva felé, másrészt pedig Leningrád felé akarta elzárni a győzelmes német továbbnyomulást.

A harcok minden képzeletet felülmúló hevességére mutat a hivatalos német jelentésnek az a része, amely megemlíti, hogy csak ezen a vonalszakaszon alig néhány nap alatt több mint negyvenezer szovjet katona esett el. Ezenfelül a német haderő ezen a szakaszon több mint harmincezer újabb foglyot ejtett, négyszáz ágyut zsákmányolt és elfoglalta a hadászati rendkívül fontos vasúti gőcpontot: Vilikije-Lukit.

Külön figyelmet érdemel a hadjelentésnek az a része, amely beszámol a német repülőbombázók tevékenységéről Kievtől keletre, valamint Moszkva és Szentpétervár körzetében, ahol a német léghaderő egységei a vasúti hálózatot teljesen megsemmisítették.

Mindezekről a rendkívül fontos hadieseményekről a német főhadiszállás a következő hivatalos jelentésben számol be:

A NÉMET HIVATALOS JELENTÉS

Fővezéri hadiszállás, 1941. augusztus 27.

A legfőbb német hadvezetőség jelentéi délután 3 órakor:

Mint külön jelentésben már jelentettük, a Kleist vezérezredes vezénylete alatt álló gépesített hadsereg kötelékei még augusztus 25-én nehéz harcok után elfoglalták a Dnyeperopetrovszk melletti hidfőt és magát a várost rohammal bevették. A Dnyeper torkolatánál, valamint Kievtől

délre a Dnyepertől nyugatra levő szovjet kötelékeket közelharcban legyőztük.

Vilikije Lukitól keletre az Ilmen-tó és Szomolenszk között elhuzódó 22-ik szovjet hadsereget többnapos heves harc után körülvártuk és teljesen megsemmisítettük. A foglyok száma több mint harmincezer, a zsákmányolt ágyuké pedig négyszáz. Az ellenség szokatlanul nagy véres vesztesége csak ezen a szakaszon több mint megvenezer halott.

Az Ilmen-tó és a finn tengeröböl, valamint Reval előtt és az északi finn harctéren a hadműveletek továbbra is igen kedvezően haladnak előre.

A léghaderő súlyos csapásokat mért a Kievtől keletre összevont szovjet haderőkre és szétrombolta a

Moszkvától nyugatra, valamint a Szentpétervár körzetében elterülő vasúti hálózatot.

A finn tengeröbölben légi haderőnk elsüllyesztett négy szovjet csapatszallítót kilencezer tonna ürtartalommal, más négy csapatszallító hajót pedig súlyosan megrongált. Ugyancsak a léghaderő elsüllyesztett egy szovjetrombolót, egy órhajót, másik két rombolót pedig súlyos találattal megrongált.

A nyugati partvidéken a német léghaderő 23 angol repülőgépet lőtt le. A déli arcvonalon Alexandria ellen intézett a német léghaderő súlyos támadást.

Az angol léghaderő az elmúlt éjjel több német város ellen, így különösen Köln lakónegyede ellen intézett légitámadást. (MTI)

Szinnél. Az iráni csapatok itt ellenállást fejtenek ki

Ankarából jelenté a Mai Nap: Ankarai jelentés szerint hatvan német technikus utban van Teheránból a török főváros felé. A Daily Herald teheráni jelentést közöl, amely szerint Afganisztán és Németország közt tárgyalások vannak folyamatban, amelyek rendkívül kedvezően haladnak előre.

Londonból jelentik: (B. T.) Hull amerikai külügyminiszter kedden az újságírók előtt kijelentette, hogy az angol és a szovjet csapatok Iránba való bevonulása a Németország és a Szovjetunió közti háboru következménye.

TEBRIST ELFOGLALTAK A SZOVJET CSAPATOK

Londonból jelentik: (B. T.) Moszkvai jelentések szerint a szovjet csapatok elfoglalták Tebrist. Ezenkívül még három más helységet foglaltak el a szovjet csapatok.

Lisszabonból jelentik: (B. T.) Iráni katonai körökből származó értesülés szerint a Szovjet igen erős, elsősorban gépesített csapatokat vetett harcba hozzáférhetetlen területeken.

Ankarából a Pest úgy értesül, hogy az iráni központi harctér főparancsnokává a trónörököszt nevezték ki. Iránban 150.000 embert hívtak be. 18 hadosztályt mozgósítottak, de nem mindegyiknek jó a felszerelése.

Bernből jelentik: (Stefani) A svájci sajtó londoni értesülése szerint az angol-szovjet erők abból a célból, hogy ne vessenek tulságosan nagy szamu csapatot a harcba, csupán Irán északnyugati vidékét szállják meg.

Londonban úgy tudják, hogy a moszkvai háromhatalmi értekezlet szeptember első napjaiban kezdik meg, tehát előbb, mint eredetileg tervezték. (MTI)

MOSZKVA BARATSÁGTALAN LÉPÉSNE RTEKINTENÉ, HA JAPAN MEGZAZARNA AZ AMERIKAI SZÁLLITÁST

Helsinki-ből jelenté a Német Tl. Tetekava japán moszkvai nagykövet, mint a szovjet rádió közölte, Molotov külügyi népbiztossal, hogy Japán igen kényes helyzetbe jutna, ha az Egyesült Államok kőolajat és benzint szállítanának a Szovjetunióba. Elsősorban azért, mert ezeknek a szállít-

Az iráni főparancsnokság első hivatalos közleménye

Teheránból jelentik: (NTI) Az iráni főparancsnokság a következő közleményt adta ki:

1. Augusztus 25-én hajnali 4 órakor támadó szovjet hadak lépték át az északi, angol csapatok pedig a nyugati és déli határt.

2. Idegen repülők a következő nyílt városokat bombázták: Täbriz, Ardebil, Rezajel, Kroj, Aher, Miandos, Miaku, Mahagán, Benab, Rest, Hazankjade, Mijane, Ahves, Benderpahlava. A polgári lakosság vesztesége, összehasonlítva a katonaságéval, amelynek lakanyait szintén bombázták, nagy volt. Täbriz mellett lelőttek egy szovjet gépet.

3. Gépesített szovjet csapatok meg-

támadták Dzsufat, Marandot, Poldarastot, Makut, Barszielint. Az angol csapatok pedig Chanekint, Casr-i-Sirint, Defesana, Abadant, Bender-Schepurt és Bafrisahot.

4. A szovjet hadihajók megtámadták a Káspi-tenger partját, angol hajók Bender-Schepurt és Choraschart.

5. A császári iráni hadsereg mindenhol, ahol találkozott az ellenséggel, keményen küzdött. Megsemmisítettek e közben két harcikocsit a nyugati határon.

6. A lakosság hangulata mindenhol kitünő. Az a vágya, hogy bevegység a hadseregbe és így védelmezhesse a hazáját. (MTI)

Légiúton szállított angol csapatok szállták meg az iráni olajvezetékeket

Londonból jelentik: (B. T.) Wavel tábornok Iránba bevonult hadserege most vette először igénybe a légiúton szállított gyalogságot. Ezek a csapatok Nasrieen szálltak le a kőolajvezeték mellett. Az a feladatuk, hogy a meglehetősen nagyszamu angol polgári lakosságot megvédelmezzék. Légiúton

szállított további csapatok szállták meg az olajvezetékeket. Az indiai csapatok, amelyek közt gyalogsági és páncélos egységek vannak, az irak-iráni határon lévő Chanekin felől indultak. Chanekin 160 kilométerre van keletre Bagdadtól. Ezek a csapatok megszállták a kőolajberendezéseket Casr-i-

mányoknak igen közel kellene elhaladni a japán partokhoz. A japán nagykövet arra kérte Molotovot, hogy a szovjet kormány szenteljen nagy figyelmet ennek a kérdésnek. (MTI.)

Berlínből jelenti a Bud. Tud.: Moszkvából jelentik, hogy a helyettes külügyi népbiztos kedden fogadta a moszkvai japán nagykövetet, akivel közölte, hogy a szovjet kormány Japánnak minden arra irányuló kísérletét, hogy megzavarja a Szovjetunió és az Egyesült Államok kereskedelmi, barátságatlan cselekedetnek tekinteni.

Vichyből jelentik: (B. T.) Francia hivatalos helyen megcáfolták azokat a külföldi híreket, amelyek szerint francia Nyugat-Afrikában németek vannak. Még a fegyverszüneti bizottság német tagjai sem tartózkodnak francia Nyugat-Afrikában.

Tizenhat családi ház építését kezdik meg Nagyváradon

Eredményre vezetett dr. Hlatky Endre főispán budapesti útja

Nagyvárad. Saját tud. Beszámolt a Magyar Lapok dr. Hlatky Endre városi főispán és dr. Dalló Gyula tanácsnok budapesti útjáról, ahol az Országos Központi Szociális Felügyelőségnek jártak el szociális intézmények létesítése ügyében. Elsősorban a kislakások építésére vonatkozóan folytattak megbeszéléseket.

A Nép és Családvédelmi Alap Nagyváradon 250.000 pengős költséggel kislakások építését vette tervbe a lebontott vágóhídi barakok helyén. A szociális felügyelőség hozzá is járult az építkezésekhez és a szövetke-

zet vezetősége bekérte az ajánlatokat. A kétszáz négyszögletes telken egy családi ház felépítése 7.200 pengőbe kerül az ajánlatok szerint. ezt viszont a felügyelőség magasnak találta. Ezért nem lehetett eddig megkezdeni a munkálatokat. Dr. Hlatky Endre főispán és dr. Dalló Gyula tanácsnok most együttesen rámutattak a nagyváradon viszonyokra, mire a központi felügyelőség hozzájárult az építkezésekhez. A munkákat a napokban kiadják a vállalkozóknak, helybéli kisiparosok építik fel a 16 családi házat. Együttal közölték Budapesten a fő-

ispánnal és dr. Dalló tanácsnokkal azt is, hogy ebben az évben még húsz családi házat kell felépíteni, a városnak gondoskodnia kell megfelelő telekről. A kérdéssel a legközelebbi kisgyűlés foglalkozik és döntése után a munkákat azonnal vállalatba adják.

Tekintettel arra, hogy a Nép és Családvédelmi Alap rendelkezésére bocsátott összeg inségmunkások foglalkoztatására nem használható fel, viszont a különböző átutalások csak a jövő évben csökkentik a munkanélküliek számát. Nagyváradon pedig a téli hónapokban különösen számolni kell nagyszámú munkanélkülivel, a város vezetősége tervet állított össze inségmunkákra.

A tervet dr. Hlatky Endre főispán és dr. Dalló Gyula budapesti útjukra magukkal vitték és bemutatták a minisztériumban. A belügyminisztérium elvileg hozzájárult ebben az évben kivételesen az inségmunkákhoz és kilátásba helyezte 300 ezer pengős államsegélyt erre a célra. Teljesen függetlenül a Nép és Családvédelmi Alaptól. A program letárgyalására és végleges megállapítására a jövő hét folyamán Nagyváradra érkezik dr. Némethy Ferenc szociális felügyelő és a polgármesterrel, a szociális ügyosztállyal és a mérnöki hivattal letárgyalja az ügyet. A programban elsősorban vízvezetési munkálatok szerepelnek, továbbá a sportpályák földmunkálatai, parkok rendezése, elsősorban azoké, amelyekben gyermekjátékterek vannak.

Az inségmunkáknál az vezeteli város vezetőségét, hogy lehetőleg a teljes összeg munkásfizetésekre legyen fordítható, a munkák pedig szociális célt szolgáljanak.

Az „Elsodort ember” kecsül szinte a Hivatás-szervezet kultur-estélyén

A szegény suszternek ajánlatot tesz Bern Alajos, egy dúsgazdag ember, hogy anyja nélkül maradt gyermekeit örökbe fogadja, s ő is gazdaggá teszi. De Schilling visszautasítja az ajánlatot, mert nem akar gyermekeitől megválni. Néhány perc múlva a 12 éves Arthur nevű fia elszakadt ruhával rohan a szobába, s reszketve vultja be, hogy Bernéktől ékszer akart lopni, de tettenérték. Az apa, hogy fiát megmentse, madra vállalja a lopást. 15 év elteltével a Schilling-gyermekeket felnőtt úriemberként látjuk viszont Bernék házában, akik magukhoz fogadták őket, mikor apjuk fogházba került. A fiú eljegyzése napját üli, aki ünnepeit énekes, s előkelő házassággal erősíti társadalmi pozícióját. A fogházból most szabadult apa a vendégsereg előtt fejfedi magát gyermekeinek, kik boldogan ölelik át, s karjaik között hal meg. Meséje a mai kor embereinek megrázó tragédiája: a becsület és a pénz küzdelme. A becsület, amely többet ér a világ összes kincseinél és a pénz, amellyel a mai kor torzszülöttei a világot át akarják formálni.

Ez a meséje az „Elsodort ember” című drámának, amely augusztus 31-én este fél 9 órai kezdettel kerül színpadra a kat. Legényegylet nagytermében (Gróf Teleki Pál-utca 9. sz.) a Hivatás-szervezet műkedvelő gárdájának előadásában. Műsoron szerepel még egy szindarab, ének és szavalt, amelyeket a lelkes gárda legjobbjai fognak előadni.

Család vagy szervezett önzés?

Budapest felé utaztam. Az egyik fülkében székelyföldi család utazott Budapestre és onnan — amint szávaikból később kivettem — egyáltalán nem igyekeztek titokban tartani, sőt hangosan adták ország-világ tudtára — nagyobb körűre. A család a szervezett, részvénytársasági alapon biztosított és gyakorolt önzés mintaképe volt: összetételében és életmódjában egyaránt. Ezt Nagyváradtól Budapestig könnyen megállapíthattam.

Egy férfi, egy nő és egy gyermek ez volt a család, ha szabad ezzel a névvel illetni az együttest. Már az összetétel veszedelmes társadalmi betegségét rejt magában. Ha egy férfi és egy nő gyermeknélküli közös életre szánja el magát, akkor a házasság isteni törvények alapján nyugvó szent intézménye ellen követ el merényletet. Házasságot akarni annak elsődleges célja kizárásával: Isten-kisértés.

Az ilyen házasság maga az önzés mintaképe. Egyedül, magános életben senki sem tud eléggé önző lenni. Az önzéshez cinkostársak kellene, akik megegyeznének egymás kiszolgálásában. Ilyen célokkal létesülnek a gyermektelen házasságok is. Nem szükséges, hogy közelebbről bemutassam őket. Rendesen jóléplált, jól öltözött, feltűnően igényes, betegesen ürügy, éhhaláltól félt, magát minden erkölcsi korlát nélkül adminisztráló, egy-két szobakütyűt dedelgető emberpéldányok szoktak lenni, akik a maguk módján, különösen az öregedő korban, vallásosoknak is mutatkoznak.

*

Ha a gyermektelen házasság a szervezett önzés mintaképe, akkor az egy gyermekes jómódu házasságok ennek az önzésnek raffindult, felfokozott formái. Nem nehéz ezt bizonyítani és nem nehéz észrevenni — sajnos, mint beleszédően gyakori jelenséget — a körülöttünk zajló életben.

A gyermektelen házasság: önzés kettesben. Az egygyermekes pedig önzés hármasban, azaz önzés a legvégső határon. Ezt figyeltem meg budapesti útítársaimnál is.

Mindenekelőtt nagyon jól öltözöttek voltak. Nem a cicomát, a túlzott divatot értem, hanem az anyagok minőségét, a ruhák sokféleségét. Első pillantásra összeszamoltam rájuk vagy 3000 pengőt.

A fülkét családi szobának rendezték be, amelybe idegen nem tolakodhatik be még akkor sem, ha történe-

tesen kint kell álldogálnia a folyosón hely hiányában. Az állomáson a férj, azaz a férfi, szétvetett lábakkal, karbatett kezekkel állotta el a fülke bejáratát. Arcáról mindenki leolvashatta: ide ne merje senki betenni a lábát. Háta mögött villogott az asszony párdüctekintete. A süldőleány undorító nyafogással kíséreztenét szolgálta a forró hangulathoz.

Csodálatos szuggesztív ereje van a szemekbe kiülő arcvondásokban, vonagló, szavakban parázsló önzésnek. A legesztantabb utasok sem mertek szembeállni vele. Kitértek az önzés fülkéje elől és inkább vállalták az összezúfoltágot barátságosabb légkörben. De még beszélni se mertek a szomszéd fülkéről. Ilyen nagy hatalom az önzés.

Gondoltam egy merészet és áttelepedtem az oroszánbarlangba. Nem törődtem a gyilkos pillantásokkal, a rendezkedéssel, a kölyök nyafogásával. Középről akartam megfigyelni a szervezkedett önzés természetrajzát. Már amennyire egy Budapestig tartó úton ez lehetséges.

Legkellemlenebb volt számukra a jelenlétem. Ez zavarta legjobban a hármast. De ez is hozzá tartozik a hármas önzés természetrajzához. Lassan valamennyire hozzászoktak. Kezdték észrevenni és áltálni rajtam. Megeredt lassan a szavuk is, azaz hogy folytatták ott, ahol barhár betörésemmel megzavartam őket.

Természetesen a gyomor kérdései voltak terítéken. A férfi már háromszor is végigtanulmányozta az étkezési tükreit. A haditerv már készen állott. A bemeneteltől a letelepedésig, rendelésig, alkuig, válogatásig, kombinálásig, apró takarékosági trükkökig, az előételtől az utolsó korty itallig készen állott a haditerv. Csámcsogva élvezték végig szavakban az egész vacsorát. A kölyök kíséreztenét nyafogott hozzá, fészülködött, ruháját rendezte, majd lefeküdni kívánt. A férfi és az asszony ismét szemrehányóan néztek végig, áttelepedtek az én oldalamra, a kölyök pedig végignyult az üléseken. Közben egyre lanakodtak: mehetünk már? — vagy várjunk még? Jó lesz várni — mondotta a férfi — a sietve élkezők elszállingóznak, azután az asztalban is válogathatunk, a fogásokat is nyugodtabban összeválogathatjuk. A szakácsnak sem kell sietni a vacsora minőségének rovására.

Az idő lassan elérkezett. A kölyök feltápáskodott. Az asszony haját ren-

dezte, kölnívizzel szagosította magát. A férfi nagyokat cseintetett nyelvvel és adámszükájára mozgásba jött. Lassan valamennyien felálltak és megkezdődött a szertartás: a gyomor vallásának „istentisztelete”, bevonulás a szentélybe. Hőseink méltán viseltették volna a gyomor vallásának főpapi címeit.

— Eggyedül marad itt minden csomagunk — nyafogta az asszony. Tudom, hogy ezt a sértést nekem szánták, de nem baj, elviselem s hozzá még meglehetősen szemtelenül mosolygok is hozzá.

— Oh, vigyáz arra a tisztelendő úr — mondja a férfi — mehetünk nyugodtan. Természetesen csak ilyen közvetve szólítottak fel önzésük szolgálatára. Nem szóltam rá semmit. Az önző hármast pedig nagy zajjal, ott, honosan és harciasan átvonult az étkezőkocsiba.

*

Jó két óra telt el a vizsaterésükig. Közben arra is gondoltam, hogy ott hagyom a fülkét. Megérdemelték volna az újjedelmet. Bizonyára fellármázták volna az egész vonatot és feljelentették volna, hogy megszegtem ígéreteimet, mert az önzőnek mindenki tartozik.

De maradtam, mert meg akartam figyelni a visszavonulást.

A római állatkertben láttam egyszer az oroszánfalkát etetés után. Valami ilyesmi lehetett az önző hármast visszaterése a „gyomoristentisztelet szertartásáról”.

Azután végeláthatatlan fogpiszkálás, utánacsámcsogás, nyafogás, affektálás.

Újra kellemetlen lettem nekik, mert Pestig a lehető legnagyobb kényelemben akartak utazni. Minden célzás és szűrő pillantás lepergett rólam.

*

Lassan megérkeztünk Pestre. Az undor érzésével hagytam el a vasúti kocsifülkét. Közben arra gondoltam, hogy az út mentén mindenütt apró magyarak, sokgyermekes családok kísérik csodálkozó tekintettel a tompított fényvel robogó gyorsvonatot. Megnyugtató, hogy ez a magyar jövő és egyszer ez fog győzedelmeskedni a szervezett önzés nemzeti rákfenéjén. Egyszer sokgyermekes családok vig kacaja fogja megtölteni a vasúti fülkéket és kevesebb helyen több, sokkal több örömet, szívjóságot fognak röpiteni a magyar vonatok... P. I.

Dnjepropetrovszk elestével utolsó támaszpontját veszítette el a Szovjet a Dnyeper nyugati partján

Tervszerűen és sikeresen folynak a hadműveletek az egész keleti arcvonalon. — Az Ilmen és Peipusz-tó közötti Lugát is elfoglalják a németek

Iráni csapatok több ponton feltartóztatták az angol-szovjet előnyomulást

Vezéri főhadiszállás. (NTI) A véderő főparancsnoksága közli:

Kleist tábornagy páncélos kötelékeinek gyors alakulatai hétfőn erős harcok után rohammal elfoglalták Dnjepropetrovszk hídfőjét és magát a várost is. Az ellenség ezzel elvesztette utolsó támaszpontját Kiev alatt és a Dnyeper nyugati partján. Kleist tábornagy hadserege eddig összesen 85.596 foglyot ejtett, 465 löveget, 199 páncélkocsit, valamint számtalan más hadianyagot zsákmányoltak. (MTI)

Vezéri főhadiszállás. (NTI) A véderő főparancsnoksága közli: Az egész keleti arcvonalon tervszerűen folynak a hadműveletek. Repülőink hétfőn a kelet-angliai tengerpart kato-

nai célpontjait bombázták. A keddre virradó éjjel német gépek elsüllyesztettek egy hatezer tonnás hajót a Szent György-csatornában haladó hajókaravánból. Észak-Afrikában német gépek a 25-re virradó éjjel megtámadták Tobruk kikötő berendezéseit. Nagy méretű bombákkal szétrombolták a kikötő berendezéseit. Megrongáltak egy nagyobb kereskedelmi hajót és elhallgattattak több angol légvédelmi üteget. Angol gépek a keddre virradó éjjel megtámadták Nyugat- és Délnyugat-Németországot. Említésre méltó hatást nem értek el. Légvédelmi tüzeink lelőttek hét angol gépet. (MTI)

sen a Szentpétervár felé vezető vasutvonalakon. A 26-ra virradó éjjel a német harcigépek bombázták Alexandria kikötőjét. Német harcigépek augusztus 25-én a Finn-öbölben egy szovjet orosz cirkálót támadtak meg. Négy nagy bombával súlyosan megrongálták a hajót. A támadás után a német

repülők megfigyelték, hogy a hajó legénysége kisebb hajókra szállt át. — Számolni lehet a cirkáló elvesztésével. A szovjetcirkáló nyolcezer tonnás volt. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) Szmechow vezérőrnagy, a nyolcadik szovjet lövészrezd parancsnoka, aki német fogásba esett, megrendítő képet adott a szovjet besugási rendszerről. Szakaszvezetőtől hadseregparancsnokig mindenki a GPU ellenőrzése alatt áll. Minden találkozóról, minden látogatásról a tiszteknek jelentést kell tenni és ezeket gondosan lajstromozzák és ellenőrzik. A kivezérlésekről, az áthelyezésekről kizárólag a GPU és közvegi intézkednek. Akinek a GPU-nál a névlapján semleges megjegyzés volt, nem számíthatott előmenetelre. Aki elsőléptetésre törekedett, annak elsősorban a politikai biztossal kellett jóba lenni. Ez a rendszer rendkívül bizonytalanra tette a szovjet katonatisztek működését. (MTI)

Erősen sérült angol rombolók futottak be Gibraltár kikötőjébe

Rómából jelentik: (Stefani) Gibraltár kikötőjébe több erősen sérült romboló futott be. A rombolókról sok sebesültet szállítottak partra. A kikötőbe érkezett még három tengeraltatjáró és az Ark Royal repülőgépanyahajó, fedélzetén 9 szétrombolt repülőgéppel. Befutott egy cirkáló is. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) Kedden a délutáni órákban teljesen felmorzsoltak egy több bombázóból álló brit köteléket, amely eredménytelen támadást kísérelt meg a Német-öbölben egy hajókaraván és Helgoland sziget ellen. A kötelék mind az öt gépet lelőtték. (MTI)

Helsinkiből jelentik: (NTI) Hivatalosan jelentik, hogy az ellenség vasárnap és a hétfőre virradó éjjel nem repült be finn terület felé. A finn vadászok lelőttek két ellenséges vízi repülőgépet. A légvédelmi tüzeink két vadászgépet lőttek le. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) A Führer a vaskereszt lovagkeresztjével tüntetett ki négy német repülőtestet. (NTI)

Róma. (Stefani) Az olasz főhadiszállás 448. közleménye: Az olasz légierő egyik köteléke az elmúlt éjjel Mícabba repülőterét bombázta. Észak-Afrikába tűzérési tevékenység folyt Sollum és Tobruk arcvonalán. Német zuhanóbombázó kötelékek vadászaink védelmében támadták meg a tobruki erőd katonai célpontjait. Egy kétezer tonnás hajót és légvédelmi ütegeket nagyméretű bomba telitalálata ért. Az ellenség Tripoli ellen újabb légitámadást intézett. Néhány épület megrongálódott. A polgári lakosság közül több embert megöltek a bombák Kelet-Afrikában Gondar szakaszán augusztus 24-én az ellenség súlyos veszteséget szenvedett. Igen sok fegyvert, köztük sok géppuskát és tekintélyes mennyiségű lőszert zsákmányoltunk. Augusztus 25-én három gépet lelőttünk. Ugyanaz nap légelhárító ütegeink egy gépet lőttek le. A Földközi-tengeren Cyrenaika magasságában repülőink torpedóval eltaláltak egy cirkálót. (MTI)

Több ponton feltartóztatták az ellenség előnyomulását az iráni csapatok

Kabulból jelentik: (NTI) Mint a teheráni rádió közölte, augusztus hó 25-én reggel négy órakor északon szovjet, délen brit csapatok nyomultak be Irán területére. Ellenséges gépek bombázták három várost és több más helységet. Lakónegyedekben és a polgári lakosság körében jelentős veszteség támadt. Katonai célpontokat alig értek találatok. Lelőttek egy ellenséges gépet gépesített angol csapatok Dzsufáig és Makuig nyo-

multak előre. Brit csapatok négy helyen nyomultak be Irán területére. A Káspi-tengeren a szovjet, az iráni öbölben az angol hajóhad kezdett támadási hadműveleteket az iráni partok ellen. Az iráni csapatok több ponton feltartóztatták az ellenség előnyomulását. A harcok során két ellenséges páncélkocsit harcképtelenné tettek. Az ország valamennyi részében szilárd a lakosságnak az elhatározása, hogy megvédi a hazát. (MTI)

Irán miniszterelnökének drámai hangú beszámolója

Tunisz. (NTI) Ali Mansur Irán miniszterelnöke, mint a teheráni rádió jelenti, a parlament rendkívüli ülésén a következő beszédet intézte az iráni nép képviselőihez:

— Önök mindannyian tudják — mondotta —, hogy a most folyó háború kezdetén az iráni kormány kijelentette, hogy ez ország a legszigorúbb semlegességet fogja tanúsítani.

Ennek ellenére a brit kormány a szovjet kormánnyal egyetértve jegyzékben felszólította Iránt, hogy utasítsa ki az országból a megtelepedett németek nagyrészét. Az iráni kormány mindent elkövetett a brit és a szovjet kormány kielégítésére. Anglia és a Szovjetunió képviselői ahelyett, hogy békés úton tisztázták volna az ügyet, hétfőn hajnalban 4 órakor fe-

Jekaterinoszlav. — Véget ért a szovjeturalom Potemkin városában

Dnyeppetrovszk ukrániai várost, amelyet a diadamas német hadsereg elfoglalt, egészen 1926-ig Jekaterinoszlavnak hívták és a hasonlónevű orosz kormányzás székelye. Ukrajna egyik legnagyobb jelentőségű városa, miután fekvésénél fogva nemcsak hadi, hanem gazdasági szempontokból is előnyös helyet foglal el.

A Jekaterinoszlav kormányzás az Azovi tenger és a Doni-kozák terület között fekszik, 63.395 négyzetkilométernyi területtel. A kormányzás fekete földje rendkívül termékeny, erdők csak a Dnyeper és a Szamara mentén vannak. Ásványi kincsekben is rendkívül gazdag ez a vidék, kifogyhatatlan kőszénbányái, vasércbányái, épület, valamint malomkőbányái Oroszországnak a legnagyobb ilyen telepei közé tartoznak. Vasúti singyára szinte egyedülálló, de vasgyára fegyvergyár-

tásra is alkalmasak, így érthető, ha a szovjet olyan szívósan védelmezte ezt a területet és várost.

Jekaterinoszlav, illetve Dnyeppetrovszk város is hatalmas gyártelepekkel van körülvéve. A várost 1787-ben Potemkin alapította, az egykori hercegi palota ma is áll, — ha a kivonuló vörösek fel nem gyújtották. A legutolsó népszámlálás szerint a kormányzás székelyeinek 233 ezer lakosa volt, ebből 40 százalék nagyorosz, 39 százalék zsidó és csupán 16 százalék ukrán. Könyvtárában 116 ezer kötetet őriztek.

Ukrajna gazdag, nagy városában véget ért a szovjeturalom. A németek kiűzték onnan Sztalinékat s mint Szmolenszkben s a többi elfoglalt orosz városokban, rövidesen Jekaterinoszlavban is megindul a békés, nyugodt, polgári élet.

A magyar és finn csapatok előnyomulása is tervszerűen halad

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A keleti hadszíntéren működő magyar csapatok helyzetében nem történt jelentősebb változás. A szövetségesek ukrániai hadműveletei egyébként teljesen tervszerűen folynak. A harcban álló csapatok mindenütt teret nyertek. Ráműtattak arra a tényre, hogy a dnyepéri hídfőkért folyó küzdelem óta az ellenség helyenként polgári ruhás alakulatokat vet harcba. Ez a jelenség, valamint a megélénkült szovjet légitvekenység jellemző bizonyítéka annak a végsőig menő ellenállásnak, amelyet a Szovjet védővonal megtartása érdekében kifejt, hogy megkísérelje a legfontosabb vonalak kapcsolatainak további biztosítását.

Berlinből jelentik: (NTI) Az Ilmen- és a Peipusz-tó közt a német csapatok elfoglalták Luga városát,

átörve a Luga előtt létesített védelmi rendszert. A város nagy gazdasági jelentőségét magyarázza az a szívósság, amellyel a bolsevisták azt védelmezték. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) Finn csapatok előnyomulása a karjalai földszorosban tervszerűen és eredményesen folyik. Finn kötelékek az utóbbi napokban 3500 foglyot ejtettek. Ezenkívül nagy mennyiségű zsákmányra tettek szert. (MTI)

NYOLCEZER TONNÁS CIRKALÓT SÜLYESZTETTEK EL A NÉMET REPÜLŐK

Berlinből jelentik: (NTI) A német légierő augusztus 25-én is sokoldalú tevékenységgel támogatta a hadsereg hadműveleteit az egész keleti arcvonalon. Bombatalálatot több helyen felszakítottak vasutvonalakat, különö-

nyezető ultimátummal lépték át házám küszöbét. A rendelkezésemre álló adatokból megtudtam, hogy a brit és a szovjet csapatok már átlépték a határt, angol hadihajók megtámadták az iráni kikötőben hor-

Sok függ Törökország magatartásától...

Zürichből jelentik: (B. T.) Az iráni sajtó felhívást intézett a néphez és a hadsereghez s abban ellenállásra szólítja fel őket. Az iráni hadsereget főként a transziráni vasútvonal és Teherán védelmére vonják össze. A Neue Zürcher Zeitung londoni tudósítója jelenti, hogy ottani illetékes körökben nem becsülik alá az iráni hadsereget. Irán egy páncélos dandárral és három korszerű hadosztállyal rendelkezik. A milánói Stampa szerint sok függ Törökország magatartásától.

Berlin. (NTI.) A Wilhelmstrassen kedden hangoztatták, hogy az Irán ellen irányuló angol-szovjet rajtaütés újabb láncszem az angol háború kiterjesztési tervekben. Ezeket a terveket az elmúlt két évben már többször meg lehetett figyelni. Különösen súlyosnak minősítik azt a tényt, hogy Anglia olyan mintaszerű semleges államot dobott oda, legalább is részben, a bolsevizmusnak, mint Irán. (MTI.)

TÖRÖKORSZÁGBAN EGYRE NAGYOBB TERT HÓDIT A BOLSEVISTAELENES FELFOGÁS

Szófiából jelentik: (NTI.) A bolgár sajtó ankarai értesülései szerint Törökország állítólag nagyszabású ovin-tékkedéseket tett a szovjet határon. Az egész sajtó hangsúlyozza, hogy az Irán elleni angol-szovjet támadás kedvezőtlen hatást keltett a török lakosságban. A lapok rámutatnak arra, hogy a bolsevizmus elleni felfogás egyre nagyobb tért hódít Törökországban. Az angol-szovjet szövetség mindinkább összeférhetetlennek látszik a török-angol szövetséggel. (MTI.)

Stockholmból jelentik: (NTI.) Az iráni hadműveletekről kiadott első angol jelentés közli — jelenti a Reuter iroda, — hogy a mafi-sahi kőolajberendezéseket és Hasri Sirj városokat komoly ellenállás nélkül megszállták. Az angol ejtőernyősök megtették az angol családok biztonságára a szükséges intézkedéseket.

Amszterdamból jelentik: (NTI.) Az angol csapatok az Iránba való benyulása során — jelenti a Reuter iroda — mindenütt ellenállásra találtak. A Reuter iroda közleménye szerint a szö-

gonyzó hajókat. Brit repülők már is bombákkal és gránátokkal árasztottak el néhány iráni várost. Az iráni hatóságok megtették minden szükséges lépést, hogy szembenézzenek a helyzettel. (MTI.)

vetségeseknek az a szándékuk, hogy a Szovjet Irán egy részét, Anglia a másik részét szállja meg. (MTI.)

Stockholmból jelentik: (NTI.) Mint a Reuter Iroda jelenti Simlából, hivatalosan bejelentették, hogy a brit csapatok augusztus 25-én hajnalban három helyen benyomultak Iránba. (MTI.)

Kabulból jelentik: (NTI.) Az Irán ellen megindult angol-szovjet táma-

dás egész Afganisztánban nagy nyugtalanságot okozott Arra számítanak, hogy Irán megszállását brit és indiai csapatok Afganisztánba való bevonulása követi. Az afgán főváros politikai köreiben aggódva figyelik az ország határán történő csapatösszevonásokat. (MTI.)

Isztanbulból jelentik: Tel Avivból a zsidó munkáspárt végrehajtó bizottsága küldöttséget menesztett a Szovjetunióba. A szovjet kormányhoz intézett táviratban a zsidó munkáspárt a nemzetiszocializmus elleni harcra serkenti a bolsevistákat és közli azt az elhatározást, hogy a zsidó munkáspárt küldöttséget küld a Szovjetunióba, hogy tanulmányozza azt a kérdést, milyen mértékben lehet támogatni a Szovjetunió zsidó munkásságát. (MTI.)

Londonban a jövő héten ül össze a „szövetségesek második értekezlete”

Baselből jelentik: (Bud. Tud.) A Basler Nachrichten londoni tudósítója jelenti, hogy Londonban a jövő héten összeül a szövetségesek második értekezlete. Az értekezleten a háború utáni terveket akarják közös nevezőre hozni. (MTI.)

Washingtonból jelentik: (NTI.) Az Egyesült Államok kormánya valószínűleg az amerikai csendes-óceáni hajóhad oltalmában küld hadianyagot Angliának és a Szovjetnek, ha sikerrel jár az angol-szovjet iráni betörés. Ha a szovjet és az angol csapatok

egyesünek Irán területén, az utolsó szemként illeszkedik be abba az összekötő láncba, amely az Egyesült Államokból Malajón és Indián keresztül a Szovjetunióba vezet. (MTI.)

NÉMETORSZÁG BETILTJA A MEXIKÓI KONZULOK MŰKÖDÉSÉT

Berlinből jelentik: (NTI.) Mexikó berlini ügyvivőjével közölték, hogy a német kormány szükségesnek látja a Németországban működő mexikói konzulok működési engedélyének visszavonását. (MTI.)

Elindultak Németországba a nagyváradai munkások

Kedd este 18 vagonból álló különvonaton utazott el 800 váradai munkás

Nagyvárad. Saját tud. A németországi munkára jelentkezett nagyváradai, illetve biharmegyei munkások kedden este fél 10 órakor utaztak el Nagyváradról, hogy elfoglalják önként vállalt, németországi munkahelyeiket. Már a reggeli órákban összegyülekezett a nyolcszáz munkás a vasúti raktár

előtt, ahová hozzátartozóik is kikísérték őket. — Foltis, a nagyváradai munkaközvetítő hivatal vezetője, fáradhatatlanul rendezi a hatalmas tömeget, serényen kopognak az írógépen a tisztviselők az üres raktárházakban és az elutazó munkások bementott adatai percek alatt írásba foglalva örökíti meg a hozzátartozókról való gondoskodást.

Szemben a raktárepületekkel két hatalmas nemzetiszocialista leng, közöttük a Kormányzó úr arképe, előttiük emelvény, ahol majd a búcsúbeszédet tartják.

A pontosan kidolgozott tervek szerint minden vasúti kocsihoz 50 ember helyezkedik el. A munkások előre tudják, melyik kocsihoz tartoznak, mert kocsiszámot kapnak és minden vasúti kocsinak két, a munkások közül kijelölt felügyelője van, akik felelősek az oda elhelyezett emberekért.

Amikor beáll a különvonat 18 kocsihoz, krétával végigszámazzák a vagonokat. Közben egyre érkeznek az útrakész munkások falvakról is kocsin, gyalogosan. Végigtekintve a hatalmas tömeget, meg lehet állapítani, hogy a munkások legnagyobb része válogatott emberanyag. A munkások-

Szeptember 9-én kezdődik MAJOR ÁKOS szakiskolai igazgató gyorsírási és gépirási

szaktanfolyamának 1941-42. iskolai éve Szilágyi Dezső utca 12 l. Allamvizsga, közérvényes állami bizonyítvány. Beiratás egész nap. Kereskedelmi levelezés, helyesírás.

kal folytatott beszélgetések során arról győződünk meg, hogy hangulatuk bizakodó, komoly munkavágygal telt indulnak az utra és tudatában vannak annak a nagyfontosságú szerepnek, amelyet a baráti államban be kell tölteniük.

Egyetlen egy sem foglalkozik azzal a gondolattal, hogy idegenben maradjon, ami egyébként sem lesz lehetséges, mert a munkavállalás befejezésével az útleveleket semmi körülmények között sem fogják meghosszabbítani.

A német megbízottak között a déli előtti órákban ott láttuk Simon nagyváradai német körzetvezetőt is.

A MUNKÁSSÁG BUCSUZTATÁSA

Az esti órákban, a beosztások befejezése után, ezekre menő tömeg hómöppölög a hatalmas térségen. Fél nyolc órakor kezdtek meg a búcsúbeszédet az emelvény körül felálló Nemzeti Munkaközpont munkásküldöttsége és a hivatalok tisztviselői sorfalai között. A munkások és családtagjaik mély áhítattal és könnyezve hallgatták a hazafias alkalmi búcsúbeszédet.

Elsőnek Sarkadi József ref. lelkész figyelmeztette a komoly feladatra, melyre vállalkoztak a munkások. Szép és tartalmas beszédét imával és áldással zárta be. Utána Polyák István, felelős szerkesztő búcsúzott a római katolikus egyház nevében. Mélyen átérzett szavaiban az istenfélelemre, a szülőföldre, a családra és hazaszeretetre emléktette a munkásokat, megemlítve a magyar munkás világszerte ismert szorgalmát és becsületességét.

A beszéd elhangzása után a könynyező hallgatóságához Szabó János felsőházi tag mondott lelkesítő beszédet, megjegyezve, hogy bár fájdalommal érinti a távozás, mert hiányozni fog a munkáskéz, bízik abban, hogy az öntudatos munkásság gyakorlatban és lélekben tapasztaltan fog visszatérni és hasznára lesz a magyar hazának. Végül megígérte, hogy Losoncig elkíséri a munkásokat és később is felkeresi őket Németországban.

A város részéről dr Varga László tanácsnok őszinte hangon mondott búcsúszavakat, kifejezve, hogy rövid idő alatt megtanulta tisztelni és becsülni a váradai munkásságot.

Ezután az esti sűrűületben a munkásság elbúcsúzva hozzátartozóitól beszállt a vasúti kocsihoz és apró nemzeti zászlókat szorongatva kezükben, 9 óra 40 perckor útnak indultak a messzi országban pénzt és megbecsülést szerezni a magyar névnek és az itthon maradt családnak.

P. Gy.

Szeptember 1-én életbelépnek a Budapesti Őszi Vásár utazási és egyéb kedvezményei

A jövő hét csütörtökén, szeptember 4-én nyílik meg az Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár, de azok a rendkívül jelentős kedvezmények, melyeket a Vásár látogatói élveznek, már hétfőn, szeptember 1-én hajnalban életbelépnek. A kedvezmények igénybevételéhez vásári utazási igazolvány szükséges,ilyent az ország minden jelentősebb helységében árusítanak az utazási menetjegyirodák, valamint a Vásár tb. képviselői. Az igazolvány tulajdonosa feláron teheti meg az utat, Budapestről pedig 33 százalékos menetdíjkedvezmény-

nyel látogathat el az ország bármely állomására és onnan vissza Budapestre. De a Budapesten való tartózkodást is olcsóbbá teszi a vásárigazolvány. A vásár pénztárainál ugyanis ingyen áll rendelkezésre egy kedvezményesúlványokat tartalmazó füzet, mely színházakban, mozikban, gyógy- és üdülőfürdőkben és különböző idegenforgalmi látványosságoknál lényeges kedvezmény: biztosítanak a beléptudijaknál. A BESZKÁRT vásári kirendeltségénél bárki kedvezményes bérletjegyet válthat a főváros összes vonalaira, még pedig két napra 2.— három napra 3.— pengőért.

A kazakisztáni éhínség

— Egy szemtanu megrázó élményei —

A német Hans Meier, mint az állati bőrök feldolgozásának szakértője, 1933-ban orosz alkalmaszásban állott és ebben a minőségben hivatalos kiküldetésben beutazta a rettenetes éhínségtől sújtott Kazakisztán tartományt. Az ő élményeiből közöljük a következő részleteket.

(MN) 1933-ban volt, egy pompás őszi napon. Vonaton ültem. Utiány Alma-Ata, az önálló Kazakisztán szovjetköztársaság fővárosa (170 kilométernyire északra a kínai-turkesztán határtól). Tudvalevő, hogy Kazakisztán a Balkaj-tó nyugati oldalán fekszik, a kietlen Bedpak-Dala pusztá határára. Lakossága szinte kizárólag kozákokból áll.

Utazásom célja valami olyasmi volt, ami sehol máshol sem képzelhető el, csak Szovjet-Oroszországban. Ilyen megbízást csak a sztálini birodalom bürokratizmusa agyalhat ki. Felsőbb utasításra meg kellett győződnöm, hogy megfelel-e az igazságnak a csuiszki kerület állathör-összegyűjtő szervezeteinek jelentése, amely szerint a lakosság a szarvasmarhák és juhok bőrét megeszi, ahelyett, hogy beszolgáltató.

Már a közbeeső állomásokon is megrázó képek fogadtak. Ezeket az apró állomásokat, amelyek mintha a beláthatatlan pusztaságból nőttek volna ki, borzalmasan lerongyolódott kazakok egész seregei árasztották el. Ruházatuk magasztos teveszőrű ruhák rongyjaiból vagy egykori birkaprémek maradványaiból állt. Az egymást taposó tömeg ordítva rohamozta meg az egyébként is zsúfolt kocsiakat. A legtöbbszörnek még csak jegye sem volt és a vonatkísérő személyzet jól irányított rugásokkal igyekezett őket a vontaftól távol tartani, vagy pedig a szögecsizmát kézbe fogva vágott a lépcsőkhöz közelítő arcába, nem törődve azzal, hogy akár öregek, vagy asszonyok is voltak.

Emberek versenyé a sivatagban a pusztai farkasokkal

A szerencsétlenek valamikor, mielőtt még a „világ kommunista alapon való felépítésének” jelszavával ki nem üldözték őket évszázados otthonukból, a félnomádok békés, gondtalan életét éltek. Most azonban száz kilométerekről is a vasut felé özönlöttek.

Az egész pusztá mozgásban volt. Akinek egy kis ereje volt, még a mozgásra, megindult az ismeretlen felé, menekült az éhínség elől.

Az öregek és gyermekek már alig conszolták magukat. A kidőlt holttestek ezrei borították az egykor megélhetést adó pusztát. Csontjaikon a nomád állattenyésztők örök ellenségei, a pusztai farkasok marakodtak. De ebben az életért folyó ádáz küzdelemben a farkasoknak is akadtak vetélytársai. Nem szívesen emlit az ember ilyesmit, de tény, hogy voltak emberek, valamikor embernek számító emberi vadak, akik embertársaik holttestivel csillapították állati éhségüket.

Kazakisztán éhínségtől meglátogatott vidékein csak nagyon kevés beanszülött menekült meg az éhhalál elől. Még ha sikerült is, valamivel jobb helyzetben lévő városokat elérniük, ez

még egyáltalán nem jelentette, hogy most már révbé jutottak. Sokan közülük a kórházak küszöbéig vonszolták magukat és ott haltak meg. Segítségét itt sem kaphattak, mert az orvosok maguk is alig álltak a lábukon. Az

Akik „fukarságból” haltak éhen

Rendkívül jellemző, hogy Kazakisztán mindenható mivel próbálták ezeket a borzalmakat mentesíteni. Szerintük a steplakók tragédiájának csupán saját kapzsiságuk volt az oka. Állítólag ruhájukba bevarrva, a rubelek ezreit hordták magukkal, azonban inkább meghaltak, mintsem, hogy a kenyérrel „zsufolásig telt” bazároknak vásároltak volna. A magam részéről egyetlen alkalommal sem láttam még egy fia rubelt sem náluk.

Ellenben igenis jól megfigyeltem a bazárok előtt ácsorgó „fukar” kozákok arcát. Sohasem felejttem el azt az arc-

éhségüket sem kímélte meg. De különben is csak a legprimitívabb orvosi eszközök állottak rendelkezésükre. — Kenyerük, az egyetlen orvosság, melyet ezeket az embereket megmenthették volna, a kórházaknak sem volt.

kifejezést, amellyel a kenyérárusok kenyérére rámeredtek.

A marcangoló éhség ott ült szemükben és nem fér kétség hozzá, mindenüket odaadták volna egyetlen darabka kenyérért.

A város bazárának bejáratában vendégfogadó állott. Felirata: Csajhana és Ashana, meleg ételt és teát ígért. A vendégfogadó a rokkantszövetség tulajdona volt. Az egyetlen hely, ahol valamit kapni lehetett, amit megközelítőleg ételnek lehetett volna nevezni, ám ezt is csak a rokkantszövetség központi irodájának külön engedélyével. Vodkaiban azonban nem volt hiány.

Türelmetlenek a hullalegyek

A novotrojkojei bazárban láttam a következő döbbenetes képet. A sivatagból bevándorolt emberek csoportja egy félig összedült deszkakunyhóban — valamikor talán tarka szőnye-

geket árulhattak itt — huzódott meg és várta a véget. A kövér, zöld hullalegyek azonban ezt sem akarták megvárni.

Beleszították magukat a mozdulni

Deus epizód a Bug partján

Találkozás egy bolsevista női századdal

Egy német páncélelhárító kapitány elbeszélése a MN. sajtószolgálat számára.

A Bug keleti partján vonultunk dél felé századunkkal, amikor az út baloldalán a réten néhány száz lépésnyire hirtelen mintegy 12 szovjet tehergépkocsi bukkant fel. Nyomban tüzelőállásba mentünk és alig kezdtek a szovjet géppuskák cserepelni, mi is munkához láttunk. „Rövid, de heves küzdelem után...”, ezekkel a szavakkal szokták megemlékezni a haditudósítók a jól sikerült kisebb csetepatékról. Nos, ez a kitejézés nem lenne találó a mi esetünkben. A küzdelem cseppet sem volt heves, de annál rövidebb. Néhány lövés páncélelhárító ágyúinkból, két orosz tehergépkocsi lángbaborult és ezzel vége is volt a csetepatének. A legénység mint megdobált méhraj ugrált le a kocsiokról és hangos visítással menekült.

Igen, alig akartunk hinni füleinknek, de a szél valóban éktelen visítókods hangjait hozta felénk. Odaátról már egy lövés sem dördült felénk, a szovjet „katonák” lázas sietséggel dobálták el fegyvereiket, így hát nem sokat tanakodtunk, hanem rajvonalat formálva azonnal nekivágtunk a rétenek és egy-kettőre bekerítettük a furcsán viselkedő ellenséget. Hamarosan minden rejtély megoldódott. A szerencsés véletlen egy szovjet női századdal hozott össze, melyet a szintén fogságba került szovjet hadbiztos rajtánérésre akart ellenünk vezetni. Mindenesetre nagyon ártalmatlan terv volt. A szovjet női katonák nem mutattak éppen katonás magatartást.

Csizmanadrágyjukban és hosszú orosz tábori zubbonyjukban messziről nem lehetett őket ugyan a valódi orosz katonáktól megkülönböztetni, amikor azonban közelebb kerülve észrevettem, hogy sapkáik alól bubírizura kandikál elő, tüstént rájöttünk, hogy nem érdemes a puskákat lövésre készszen tartani. Ezekből a kétségbeesetten szivalkodó fehérmépektől nem volt mit félnünk. Mikor aztán egészen odaértünk, gondatlanságunk hirtelen viharos kacagássá változott. A kocsi környékén a szél a legkülönbözőbb diszkrét és kevésbé diszkrét női fehérmépek egész tömegét kergette a réten. A szovjet női század a saját padgyászát is magával vitte a gépkocsikon és páncélelhárító lövedékeink épen ezeket a csomagokat szaggatták szét.

A nyárfalevélként reszkető és életért könyörgő női századot jókedvűen dalolva kísértük a legközelebbi gyűjtőhelyre. A szovjet politikai biztosságok alighanem túllöttek a célon, mikor kegyetlenségünkről oly jól ki-szineztek mesékkel traktálták a szerencsétleneket. A felelem egészen megbénította őket. Ha sohasem láttak volna puskát, akkor sem viselkedhetek volna gyávabban.

Egyes szovjet női katonákkal már máskor is találkoztunk, ezek azonban elszántságban nem maradtak el a spanyol polgárháború női fenevadjai mögött. Ugy látszik, hogy a női katonák csak rendes kötelekben elszórtan beosztva tudnak helyt állni, ahol a férfiak jelenléte bátorságot önt beléjük, önálló női kötelekben azonban felülkerekedik bennük a női természet és azonnal elvesztik fejüket.

sem tudó szerencsétlenek szemébe, rátelepedtek ajkukra és a még élő-kön megkezdtek borzalmas lakomájukat.

Novotrojkojében küldetésemet befejezve, sietve igyekeztem távozni a szörnyűségek színhelyéről. A rettenetes jelenetek még az állomásra is elkísértek. Az állomásra menet két társzeker jött velem szemben, ruhátlan halottakkal megrakva. A legyekből belepelt, megüvegesedett szemű halottak látványa azóta is kísért álmaimban.

A társzekereket kísérő embereknek a vasutasok utána kiáltottak, hogy még legalább két társzekerre van szükségük, mert az állomás barakjai telve vannak hullakkal.

Utána jártam, hogy miért éppen itt halt meg oly sok ember. Kérdézősködésemmre azt a választ kaptam, hogy ezek a halottak „elővigyázatlanságuk” áldozatai. A hihetetlen állapotokat leplező nagyszabású esatorna-, út- és gyárépítési munkálatok végzésére a szovjetnek a munkaerők hatalmas tömegeire volt szüksége. A toborzóirodáknak azonban csak ritkán jelentkeztek önkéntesen munkások. A kazakisztáni toborzóirodáknak azonban meg volt az eszközük a munkátlanok becsalogtatására. Azoknak, akik a Bajkál-tó melletti közmunkákra jelentkeznek és az odainduló vonatokba beszállnak, fejünknek négy kiló kenyert ígértek. Akik azelőtt semmi árom sem voltak kaphatnak erre a „munkára”, most sietve ragadták meg az alkalmat, melyben életbenmaradásuk egyetlen lehetőségét látták.

A régnemlátott kenyeret, mely frissen került ki a pékektől, az éhségtől alig támolygó emberek a szó szoros értelmében nyomban felfalták és néhány óra múlva borzalmas kínok között meghaltak.

A toborzók mindezzel nem sokat törődtek és még annyi fáradságot sem vettek maguknak, hogy a nyomorultakat felvilágosítsák. Tudták, hogy helyükbe százával jönnek az új jelentkezők. Ha a leszerződött munkások egyötöde életben maradt, még mindig elegendő jutottak el a Bajkál-tóhoz.

Halálbüntetés Franciaországban a kommunista bűncselekményekre

Vichyből jelentik: (NTI.) A belügyminiszter által bejelentett intézkedések nagy mértékben hozzájárultak a közvélemény nyugtalanságának eloszlításához. A hivatalos lapban megjelentek a különleges bíróságok megalakítására vonatkozó intézkedések. Hivatalos körök véleménye szerint a kormány a súlyosabb kommunista bűncselekmények esetén halálbüntetés kiszabására törekszenek. (MTI.)

Vichyből jelentik: (NTI.) Vichyben nagy fontosságot tulajdonítanak annak a Párizsban kifüggesztett német felhívásnak, amely a tiszrend-szer alkalmazását adja hírül abban az esetben, ha a megszálló hatalom képviselői ellen merényletet követnek el Vichyben azon a véleményen vannak, hogy a megszállt terület lakosságának megfelelően kell viselkednie. (MTI.)

Hirdessen a Magyar Lapokban

Belvárosi mozgóban

Csákó és kalap

Az idej magyar filmgyártás, legjobban sikerült katona vigjátéka

Simor E., Kiss, Vaszary, Bilicsy, Csontos, Latabár.

Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1
Szerdán utoljára**Egy pesti éjszaka**Danielle Darrieux magyar tárgyú filmje.
Pótkép „HALLALI”. Híradó.
Csütörtöktől**Leányvári boszorkány**

Apolló filmszínházban

Csütörtöktől indul

Lázár Mária, Jávor Pál és Szelezty Zita

Pusztai szélMüsorton kívül: 2 felvonásos Stan és Pan burlesk,
Hamvazószerda.**INNEN-ONNAN****Egyesült Államok**

Hearst, az amerikai újságíró a „New York Journal”-ban megállapítja, hogy a Roosevelt-Churchill találkozóval kapcsolatban Rooseveltnek hosszas erőfeszítések után végre sikerült a világ majdnem minden kormányát ellenfelévé tennie. Roosevelt nem az a cél irányítja, hogy az amerikai nép idegeit megnyugtassa, hanem az, hogy az emigránsok boszúvágyát kielégítse. Az igazi amerikaiak nem kívánnak háborúba lépni azért, hogy a kommunistákat megmentsék és kommunista Oroszországgal nem óhajtanak szövetséget, annál is inkább, mert könnyen lehetségesnek tartják, hogy az év végére már nem lesz független Oroszország. Landon, az egykori elnökjelölt, ugyancsak a találkozóval kapcsolatban egy sajtónyilatkozatban kijelentette, hogy a találkozás megrendezésének módja jól megszervezett kísérlet az Egyesült Államok népének az értekezlet valódi célja felől való meggyőzésére; feltűnőnek tartja, hogy a proklamált szabadságjogok között ez alkalommal Roosevelt nem emlékezett meg a vallásszabadságról és felveti a kérdést, hogy vajon a kommunista és ateista Oroszország megsértésétől óvakodott-e. A vallásszabadság mellőzéséről egyébként számos lap is megemlékezett.

A „Washington Daily News” írja: „Wilson 14 pontja akkoriban nagyszerű és hatásos propaganda volt az Egyesült Államok számára, Roosevelt és Churchill kiáltványáról azonban ezt éppenséggel nem lehet elmondani”.

Anglia

Mergesson angol hadügyminiszter vasárnap New Castle-ban mondott beszédében óva intett minden optimizmustól. „Semmi jel sem mutat arra — mondta Mergesson — hogy a háború gyorsan és kedvezően befejeződhetne. A békebeli élet gyors visszatérésére nem számíthatunk. Az angol nép saját ügyét és saját hazáját árulná el, ha azt merné gondolni, hogy a háborút más nyerhetné meg számára. A németek kemény fából vannak faragva. A múlt háborúban sokkal súlyosabb veszteségeket szenvedtek és azokból is kilábaláltak”.

Szécia

A Belgrádban megjelenő Donauzeitung hírt közöl Sztójadinovics egykori miniszterelnök sorsáról. Sztójadinovicsot, mint ismeretes, március 16-án üldöztető kényszerpartizánkodásai he-

Fotokópiájátpercek alatt
REVUE FOTO
készíti

Rákóczi-ut 3. Hevman udvar

lyéről a rendőrök gépkocsin a görög határra vitték. A görög határról Szalonikába szállították Sztójadinovicsot. A volt miniszterelnök ugyanis közismerten németbarát volt s ezért Anglia súlyt vetett arra, hogy megakadályozza Sztójadinovics visszatérését a politikai életbe.

A Donauzeitung értesülése szerint: Sztójadinovicsot előbb Alexandriába szállították, majd hajóra kellett szállnia a Szezei-csatornán át Mauri-

lius szigetére vitték. Az angolok most ott őrzik a volt miniszterelnököt.

Finnország

„A szegény Finnországnak most saját kárán kell megálgalpitania, milyen kevéssé voltak becsületesek az Egyesült Államok Newdeal-politikusainak szimpátiatüntetései, melyeket az első orosz-finn háború idején rendeztek” — írja a „New York Journal American”.

GAZDASÁGI ÉLET**25 ezer csomag szövőpamutot kapott az erdélyi háziipar a Hangyától**

Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi háziipari termelés nyersanyag-ellátásának kérdései, gazdasági jelentőségüknek megfelelőleg állandóan foglalkoztatják gazdasági életünk vezető intézményeit. Az Erdélyrészi Gazdasági Tanács legutóbbi ülésén került ismertetésre az Erdélyrészi Hangyaszövetkezet beszámolója, melyet a Tanács felkérésére az erdélyi háziipar felkarolása érdekében folytatott tevékenységéről állított össze.

A figyelemeltető beszámolóból örömmel értesült a Tanács arról, hogy a Hangyaszövetkezetek a Marosvásárhely, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy és a Szilágysomlyó-környéki házi szövőiparosok részére eddig több mint 25.000 csomag, különböző fajta szövőpamutot juttattott. Megszervezte ezenkívül a Bözöd-vidéki népszerű szalmafonat-munkák értékesítését, sőt egy szalmafeldolgozó üzem létesítését is tervbe vette Marosvásárhelyen, melynek működése a jövedelmező szalmafonó háziipart ezen a vidéken nagyban előmozdíthatja.

Ugyancsak a Hangya erdélyrészi központja foglalkozik azzal a gondlattal, hogy még ez év őszén Székely-

udvarhely vidékén játékaru-faragási tanfolyamokat rendeztet megfelelő számú iparművész aktív irányításával, miután a fából faragott és festett játékaruk előállítására a székely falvakban amúgy is feltalálható az ősi rátermetségből fakadó hajlam,

Megállapították az új szappáárakat

Illyefalvy Lajos, az árelenőrzés országos kormánybiztosa, ma kiadott rendeletével újra szabályozta a színezett szappan gyártás, viszonteladói és fogyasztói árát. A negyedkilogrammos, vagy ennél nagyobb súlyú darabokban forgalomba hozott színezett szappan fogyasztói ára az ország területén kg-ként 2.08 pengő. A 10 dekagrammos vágású színezett szappan fogyasztói ára

2.20 pengő. A negyed kilogrammos, vagy ennél nagyobb súlyú darabokban forgalomba hozott, nemes alapanyagokból készült világos színű, kartonlemez-csomagolású „terpentines” jelzésű színezett szappan kg-ként az egész országban 2.32 P. Ugyanez 10 dekás darabolásban, kg-ként 2.80 pengő. Az új árak ma már életbe is léptek.

A nyersbőrök legmagasabb ára

Az Árelenőrzés Országos Kormánybiztosa rendeletet adott ki az egyes nyersbőr-fajták legmagasabb áráról, a felszámítható költség, haszon és jutalék legmagasabb összegéről. A rendelet hatálya a visszatért keleti, er-

délyi és délvidéki országrészekre is kiterjed. A rendelet értelmében az elsőrendű minőségű vöröstarka és tiszta algaui tehén-, ökor- és üszöbör legmagasabb ára kg-ként zöldsúlyban 1.50, sómentes súlyban szarvval 1.77, szarv nélkül 1.85 pengő. Az elsőrendű magyar és vörös keresztetett tehén-, ökor- és üszöbör legmagasabb ára a fenti áraknál kg-ként 12 fillérrel olcsóbb. Az elsőrendű vöröstarka és tiszta algaui bikabőr legmagasabb ára zöldsúlyban szarvval együtt 0.90—1.50 pengő, az elsőrendű minőségű szopóborjúbőr legmagasabb ára zöldsúlyban, fejcsővel együtt 1.90, fejcső nélkül, rövidlábbal 2.03, fej nélkül, rövidlábbal 2.45 pengő. A gyengébb minőségű borjúbőrök legmagasabb ára meghatározott százalékkal olcsóbb.

FRANCIAORSZÁGBAN TÖRVÉNYT HOZTAK A ZSIDÓSÁG GAZDASÁGI BEFOLYÁSA ELLEN. Vichyből jelentik: (NTI) A francia kormány törvényt hozott, amely megszünteti a zsidók befolyását a francia gazdasági életre. (MTI)

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a Magyar Lapok-at.

A hercegprimás rendelkezése a katolikus iskolák tanévnyitásáról

Budapestről jelentik: Dr Serédi Jusztiminán bíboros-hercegprimás, mint a Katolikus Iskolai Főhatóság elnöke, egyöntetű eljárás végett és félreértések megelőzése céljából ismételt figyelemzteti az iskolaszéki elnököket, hogy ne várjanak minden évben új intézkedést az elemi iskolák tanévnyitásának idejéről és az évszázó vizsgák megtartásáról. Hacsak valami rendkívüli és általános jellegű ok miatt nem jelenik meg intézkedés, vagy hivatalos közlés kivételes eltérésről, szeptember 4-én minden iskolában meg kell kezdeni a tanítást; ha azonban ez a nap vasárnapra esne, akkor szeptember 5-én. Az első tanítási napot megelőzően van a tanév ünnepé-

lyes megnyitása a Szentlélek Isten segítségülhívása mellett (Veni Sancte) szentmisével. Ezt megelőzően kell megtartani az alakuló tanterületi értekezletet és legalább 2 napon át a pótbéiratásokat.

Eppen ezért arra figyelmeztet a hercegprimás rendelkezése, hogy a tantermek szünidei nagytakarításáról mindenütt idejében történjék gondoskodás, nehogy emiatt a tanítás megkezdése késedelmet szenvedjen. Ugyancsak idejében kell beszerezni a szükséges iskolai naplókat, nem pedig akkor, amikor a tanítás már megkezdődött. Ugyanez az intézkedés hasonló részletességgel intézkedik a tanév bezárásáról és az évvégi Te Deumról.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILAGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30,
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Egyes szám ára 10 fillér
 Vasárnapi szám 16 fillér.

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem
 adunk vissza

MIKOR KELL SÖTÉTITENI?

(MTI) Az elsötétítést augusztus hó
 27-én 19 óra 40 perckor kell végrehaj-
 tani és hajnali öt óráig tart.

AZ ALISPÁN BUDAPESTEN.
 Nagyvárad. Saját tud. Vitéz dr. Na-
 dányi János alispán tegnap este Bu-
 dapestre utazott és hivatalos ügyek
 intézésén kívül részt vesz az alispáni
 értekezleten is.

Hajdu megye főispánja Nagyváradon
 Nagyvárad. Saját tud. Losonczy
 István, Hajdu megye és Debrecen vá-
 ros főispánja szerdán Nagyváradra ér-
 kezett és hivatalos ügyben látogatást
 tett dr. Molnár Vince vármegyei más-
 sodfőjegyzőnél.

Elischer Pál Nagyváradon. Nagy-
 várad. Saját tudósítónktól. Kedden
 Nagyváradra érkezett Elischer Pál
 miniszteri tanácsos, a kereskedelmi
 minisztérium úttörési osztályának
 vezetője és dr. Gyapay László helyet-
 tes polgármesterrel folytatott meg-
 beszéléseket egy 180 ezer pengős tör-
 vényhatósági úttöréssel kapcsolat-
 ban. Azonkívül szaktanácsot ad a
 már megkezdett Teleki-utcai úttöré-
 sre vonatkozóan a villamosin al-
 építményére nézve.

A VICHY-I ÚJ MAGYAR KÖVET
 ÁTNYUITOTTA MEGBIZÓLVE-
 LÉT. Vichy. (MTI.) Báró Bakách-
 Besseney György magyar követ ked-
 den délelőtti hivatalos kihallgatáson
 jelent meg Pelain főbörögynél és
 átnyújtotta megbízólevelét.

Működik a Stromboli. Rómából je-
 lentik: (MTI) A Stromboli vulkán né-
 hány nap óta ismét működik.

A BERLINBEN IDŐZŐ MAGYAR
LEVENTÉK MEGKOSZORUZTÁK
A NÉMET HŐSÖK EMLÉKMŰVÉT
 Berlinből jelentik: (MTI.) A Berlin-
 ben időző magyar levonték kedden
 délelőtti ünnepélyesen koszorú ha-
 lyozták el az Unter den Lindenen lé-
 vő hősi emlékműre.

A román munkaügyi miniszter meg-
tiltotta, hogy a románok zsidóknál
dolgozzanak. Bukarestből jelentik: (B.
 T.) Az Univerzal értesítése szerint a
 buzeui munkaügyi hatóságokhoz leirat
 érkezett a munkaügyi minisztérium-
 tól, amely intézkedést követel arra vo-
 natkozólag, hogy a román népi szár-
 mazású személyek semmilyen formá-
 ban se végezzenek munkát zsidó mun-
 kaadóknál. Azokat a tisztviselőket,
 akik ezt eltűrik, rendelkezési állomá-
 nyába kell helyezni és bíróság elé
 kell állítani.

Jelentkezzenek a munkanélküli vas-
esztergályosok. Nagyvárad. Saját tud.
 Az Állami Munkaközvetítő nagyvárad
 kirendeltsége kéri a nagyvárad
 munkanélküli vasesztergályosokat, hogy
 azonnal jelentkezzenek a Munkaközveti-
 tő Hivatal Szilágyi Dezső-utca 28. sz.
 alatti helyiségében összeírásra. A mun-
 kanélküli vasesztergályosokat a Hiva-
 tal azonnal el tudja helyezni.

Bejegyzések törlések a nagyvárad Ügyvédi Kamara névjegyzékébe

Nagyvárad. Saját tud. A nagyvá-
 radi Ügyvédi Kamaránál — mint a
 Hivatalos Lap legújabb száma közli
 — az ügyvédek névjegyzékébe a kö-
 vetkező ügyvédek kerültek be: dr. Do-
 bay Kálmán Nagyvárad, id. dr. Hu-
 nyadi Ferenc, Tasnádi, dr. Járfalusi
 Alajos Szatmárnémeti, dr. Mérey Fe-
 renc, Maramarosziget és dr. Szabó
 Kálmán ügyvéd Nagykároly szék-
 helyen.

Más kamarák területéről a köve-
 ző ügyvédek kerültek át a nagy-
 várad ügyvédi kamarába: dr. Bar-
 csay Károly berettyóújfalui ügyvé-
 det a debreceni Kamara területéről,
 dr. Baranyi Ödön, dr. Erdélyi Gábor
 és dr. Imrik Gusztáv budapesti ügy-
 védeket a budapesti kamara területé-
 ről, dr. Fráter Pál és dr. Thury László
 debreceni ügyvédeket a debreceni
 kamara területéről, dr. Keresztszeghy
 Sándor mátyásfalvi ügyvédet a nyir-
 egyházi, dr. Kovács Károly földesi
 ügyvédet a debreceni, dr. Könyves
 Ervin békéscsabai ügyvédet a szegedi,
 dr. Maár Gyula komádi ügyvédet a
 debreceni, dr. Mázor József nagy-
 létai ügyvédet a debreceni, dr. Mu-
 csi Imre hajduhadházi ügyvédet a
 debreceni és dr. Rácz András bihar-
 nagybajomi ügyvédet a debreceni
 kamara területéről.

Törölték az ügyvédek névjegyzé-

kéből Romániába való repatriálás
 miatt: dr. Dobosi Endre szatmárné-
 meti ügyvéd, kinek ügygondnoká-
 ul dr. Hadady Lajost rendelték ki,
 dr. Ghetie János zilahi ügyvéd, ki-
 nek ügygondnokául dr. Pintea Ágost-
 on zilahi ügyvédet rendelték ki, dr.
 Oiegas János nagybányai ügyvéd,
 kinek ügygondnokául dr. Gurka Vil-
 mos nagybányai ügyvédet rendelték
 ki.

Dr. Popescu Tivadar tásnádi ügy-
 védet elhalálozás alapján, dr. Gren-
 czer Imre szatmárnémeti ügyvédet le-
 mondás alapján és dr. Kilner Béla
 Nagyvárad ügyvédet. Az ügyvédhe-
 lyettesek névjegyzékéből törölték Op-
 rea Vince helyettes ügyvédet önkön-
 tes lemondás alapján.

Az ügyvédjelöltek névjegyzékébe
 bejegyezték: dr. Benedek Imre szé-
 kelyi ügyvédjelöltet, dr. Kovács
 Ernő nagyvárad ügyvédhez, Dara-
 banth Gyula felsőbányai ügyvédje-
 löltet dr. Bobatiel János nagybányai
 ügyvédhez, dr. Papp Gábor László
 nagyvárad ügyvédjelöltet dr. Kalas
 László nagyvárad ügyvédhez, Tóth
 Henrik nagyvárad ügyvédjelöltet dr.
 Krauze László nagyvárad ügyvédhez
 és dr. Zalányi Gyula nagyvárad ügy-
 védjelöltet dr. Popity János nagyvá-
 radi ügyvédhez.

A Református Polgári Leányiskola
igazgatósága felhívja a polgári iskola
 Nagyváradon tartózkodó minden ta-
 nulóját, hogy folyó hó 30-án, szomb-
 ton délután 5 órakor a polgári leány-
 iskola udvarán feltétlenül jelenjenek
 meg. Részt veszünk a Körösparti temp-
 lomban 6 órakor tartandó háláadó is-
 tenítiszteleten. Megjelenés ünnepi öltö-
 zetben.

LEIPZIGI MŰVESZETI KIÁLLITÁS
1941-BEN. A leipzig képzőművészek egyesülete ez év no-
 vemberében rendezti évi művészeti
 kiállítását. A kiállítás, amely több
 értékes díjat tűz ki a munkálatok-
 ra, egy művészeti pályázattal van
 egybekötve és már most nagy ér-
 deklődésre tart igényt.

Öngyilkos lett egy anya — leánya
 sirján. Kassáról jelentik: A kassai te-
 metőben eszméletlen állapotban talál-
 ták Kone Istvánnét egy MÁV altiszt
 feleségét. A kórházban megállapították,
 hogy ismeretlen mérget vett be. A
 napokban eltemetett 19 éves lányának
 sirján lett öngyilkos.

HALÁLOSVEGÜ AUTÓELGÁZOLÁS
MEZŐTELEGDÉKNEL. Nagy-
 várad. Saját tud. Súlyos kimenetelű
 autógázolás történt kedden délután
 Mezőtelegdé határában. Molnár Dezső
 debreceni lakos fia gépkocsijával el-
 gázolta Balla Lajos mezőtelegdé gé-
 plakatost. Az életveszélyesen sérült
 embert a gázoló fiatalember gépkoc-
 sijába emelte és maga szállította be
 a nagyvárad közpórházba, ahol kop-
 ponyaalapi törést állapítottak meg.
 Azonnal ápolás alá vették, de az or-
 vosi beavatkozás nem segített rajta,
 mert szerdán reggel sérüléseibe bele-
 halt. Az ügyészség elrendelte a bon-
 colást.

Hadiözvegyek jelentkezése. Mindazok
 a hadiözvegyek, akik 1920. után kötöt-
 tek házasságot hadirokkanttal és sem-
 miféle kedvezményben nem részesül-
 hettek, saját érdekükben jelenjenek
 meg Ferenc-utca 18. szám alatt.

AUGUSZTUS 31-IG LEHET BE-
IRATKOZNI A KOLOZSVÁRI
EGYETEMRE. Kolozsvárról jelentik
 a MTI: A kolozsvári Ferenc József
 tudományegyetemre a beiratkozási
 folyamodványokat augusztus 31-ig
 kell beadni.

SEPTEMBER 4-ÉN NYILNAK
MÉG AZ ELEMI ISKOLÁK. A nagy-
 várad összes római katolikus elemi
 fiú- és leány népiskolákban a pót-
 beírások augusztus 29-től bezárólag
 szeptember 3-ig tartatnak meg.
 Szeptember 4-én az iskolai év ünne-
 pélyes megnyitása.

UDVARHELY MEGYÉBŐL KITILT-
TOTTAK A ZSIDÓ MARHAKERESKE-
DŐKET. Székelyudvarhelyről jelentik:
 (MTI) A különböző helyeken felmerült
 panaszok hatása alatt Udvarhely vár-
 megye főispánja az alispánnal egyet-
 értve, egész Udvarhely vármegye te-
 rületéről kitiltotta a zsidó marhake-
 reskedőket.

MINISZTERKÖZI GAZDASÁGI
TANÁCS LÉTESÜL HORVÁTOR-
SZÁGBAN. Zágrábról jelentik a Né-
 met TI: A horvát államvezető elren-
 delte egy miniszterközi gazdasági ta-
 nács létesítését. A tanács azokat az
 ügyeket fogja intézni, amelyeket az
 államvezető és a minisztérium utal
 eléje. (MTI.)

FAGYLA LTRA SÖRT IVOTT —
BELEHALT. A rajnavideki S.
 Ingbertben egy fiatalember több
 adag fagyalt bekebelezése után né-
 hány pohár sört is felhajtott. Más-
 nap reggelre borzalmas kínok kö-
 zött halt meg. (M. N.)

A PAPIRHÁNY MIATT KISEBB
BÉLYEGEKET AD KI AZ INDIAI
POSTA. Londonból jelentik: A lon-
 doni „Times” jelenti, hogy az indiai
 angol posta a papirhiány miatt az ed-
 digeknél kisebb méretű bélyegeket
 fog kiadni. Az indiai bélyegek
 ugyanis nem szigorodó különleges
 papíron készülnek melyet a postának
 külföldről kell hozatnia. (M. N.)

Bármilyen
mérleg javításért,

forduljon bizalommal
Farkas József
 mérlegkészítőhöz
 Nagyvárad, Szent János utca 9.

Szeptember 6-án este 11 óráig felfüggesztették a világitási korlátozásokat

Nagyvárad. Saját tud. A honvédelmi
 miniszter szerdán leiratban értesítette
 a polgármestert, hogy előterjesztésére
 a szeptember 6-iki ünneppel kapcsola-
 tban az utcák, járóművek és magán-
 lakások elsötétítését szeptember 5-én,
 6-án és 7-én 23 óráig felfüggeszti. Lé-
 gíriadó esetén természetesen ismét
 azonnal el kell sötétíteni.

A nagykaróyi főrabbi megszökött az
internálás elől. Nagykárolyból jelen-
 tik: Nagykároly főrabbiájáról megállapí-
 tást nyert, hogy galíciai illetőségű
 és ezért kilakoltatási eljárás indítottak
 ellene s internálása küszöbön állt.
 A hatósági eljárás elől a nagykaróyi
 rabbi megszökött és ismeretlen helyre
 távozott. A hatóságok keresik.

PRÉMFARMOT SZÓRT SZÉT A
FORGÓSZÉL SVÉDORSZÁGBAN.
 Stockholmból jelentik: Közép-Svéd-
 országban egy hatalmas forgószél
 többek között egy egész prémfarmot
 is a levegőbe emelt. A kétércetű és
 szélvihar elmúltával a farmtól két-
 három kilométernyi távolságban ta-
 láltak meg. A nagy károkat okozó
 forgószél erejére jellemző, hogy egy
 erdőben 75 méter széles csúskában min-
 den fát gyökereitől kitépett (M. N.)

A lochnessei szörny ismét feltűnt.
 Két év után ismét megjelent a loch-
 nessei szörny. Egy lochnessei polgár
 három gyermekével csónakázott,
 amikor a szörny újból feltűnt, mint-
 egy tíz percre. A világhírű szörny
 5-6 méter hosszú. Valószínűleg
 rosszkedvű volt, mert erősen hany-
 kolódott a víz színén...

BESZARÁBIÁBAN GETTÓKAT
SZERVEZNEK A ZSIDÓSÁG RÉSZÉ-
RE. Bukarestből jelentik: (MTI) Egész
 Beszarábiában gettókat szerveznek a
 zsidóknak. A városokban lakó zsidó-
 kat a külvárosokban lévő gettóknak
 telepítik le és csak akkor távozhatnak
 el onnan, ha közmunkákra mennek.
 (MTI)

STOJADINOVITSOT AZ INDIAI
ÓCEÁN EGY SZIGETÉN ŐRZIK
AZ ANGOLOK. Belgrádból jelentik a
 Német TI: Stojadinovics volt jugo-
 szláv miniszterelnök, akit mint ismer-
 tetes, 1941 május 16-án a volt jugo-
 szláv kormány kiszolgáltattott az an-
 gol kormányhoz és azóta ismeretlen
 helyen fogva tartottak, az Indiai-
 óceánon fekvő Mauricius-szigeten
 van angol fogságban. (MTI)

Öngyilkos lett egy szatmárnémeti
zenerajongó asszony. Szatmárnémeti-
 ből jelentik: Néhány nappal ezelőtt el-
 tűnt a szatmári Papp Mihályné, aki a
 város egyik legjellegzetesebb alakja
 volt. Zenerajongásáról volt híres. Az
 elmebajtól való félelmében öngyilkos
 lett. Végrendeletében mindenét a be-
 teg szegényekre hagyta. Tulajdonában
 volt 50 hegedű is, amelyeknek értéke-
 sítését a városi tanácsra bízta, kérve,
 hogy a pénzt osszák szét a szegények
 közt.

A kávéház kirakatablakán át menekült a razzia elől egy kispesti zsidó sipista

Kispestről jelentik: Kispesten az utóbbi időben elszaporodtak azok az alvilági alakok, akik a város közbiztonságát állandóan veszélyeztetik. Éppen ezért a rendőrség állandóan sorozatos razziaikat rendez, amelyek során már eddig is számos közismert bűnöző került rendőrkézre. A legutóbbi razzia alkalmával a detektívek belátogattak a kispesti zsidóság kedvelt találkozóhelyére, a Royal kávéházba is, ahol érdekes eset történt.

A razziazó kutyás rendőrök nagy számban lepték el a kávéház környékét, amíg a detektívek behatoltak az éjszakai terembe, ahol lefoglalták a kártyákat és igazolásra szólították fel a vendégeket.

Javában folyt az igazoltatás, amikor az egyik kártyasztaltól hirtelen egy férfi ugrott fel, nekivetette magát a kávéház kirakatablakán.

Hangos csörömpöléssel tört be az ablak, amelyen keresztül a férfinek sikerült az utcára kivetnie magát és megszökni a rendőrség gyűrűjéből. A megszökött embert, akiről kiderült, hogy veszedelmes kártyázó a kispesti éjszakában, a rendőrség keresi.

Az eset egyébként nem keltett felhőtlenést a város keresztény polgársága körében, mert köztudomású, hogy a Royal kávéházban éjszakánként a legveszedelmesebb kártyások találkoznak, akik a jóhiszemű és rendszerint már részeg vendégeket a kártyázásba beugratják és kifosztják.

TUDJA-E ON?...

- ... hogy Berlinben ugyanannyi ember lakik, mint Németország 20.000 falujában, azaz a német falvak negyedrésszében együttvéve?
- ... hogy a föld legmagasabban fekvő vasúti állomása a délamerikai Sziklás-hegységben van és 4.875 méterre fekszik a tengerszint felett?
- ... hogy a vanília hazájában, Mexikóban, kerítésekre kapcsolódó vadon termő kúszónövény?
- ... hogy a hold legmagasabb hegye, bár a föld sokszorosa nagyobb, csak alig kisebb a föld legmagasabb hegyénél?
- ... hogy az átlagember testsúlyának mintegy ötötödéte tudja felemelni, a ló viszont saját súlyának csupán egyharmadát, legfeljebb felét bírja el? A homár és a méh ezzel szemben valószínűleg Herkulések. A homár súlyának húszszorosát, a méh pedig kétszázszorosát is könnyűszerrel felemeli.
- ... hogy a nő szeme gyermekkori sajátosságait tovább megőrzi, mint a férfiaké? Ennek megfelelőleg a nők szemei csak később kezdenek öregedni.
- ... hogy a tenger emlőslatai, a bálnák és a delfinek sokkal gyorsabban nővekednek, mint a szárazföldi emlősök? A kékbálna már 2 év alatt eléri a 24 méter hosszúságot.
- ... hogy a vakondok naponta mintegy testsúlyának másfélszeresének megfelelő táplálékmennyiséget fogyasztanak és étvágyuk a hideg hónapokban is megmarad?
- ... hogy a tengerirózsa nemcsak falánk, hanem inyene teremtmény is? A közönséges kagyló héját is szívesen felpattantja, de legkedveltebb csemegéje az osztriga. (MN.)

Nagyvárad jövő évi költségvetése: 6 millió 204 ezer 805 pengő

Nagyvárad. Saját tud. Nagyvárad város jövő évi háztartási tervezetét ma nyomdába adják, miután a város vezetősége többszöri tárgyalás után megállapodott a végleges összeállításban. A költségvetést kinyomtatás után megkapják a bizottsági tagok, hogy alaposan felkészülhessenek az előreláthatólag szeptember 30-án megtartandó közgyűlésre, amikor döntenek a költségvetés sorsa felett.

Az új költségvetésben is a személyi kiadásokon kívül a beruházásra fordítanak igen tekintélyes összeget.

A költségvetés kiadási végösszege 6 millió 204 ezer 805 pengő; erre fedezet 4 millió 690 ezer 613 pengő bevétel, a hiány 1 millió 514 ezer 192 pengő, ennek fedezésére szolgál a 75% pótdadó, ezzel az új költségvetési tervezet 308 pengő felesleget állapít meg.

A BERUHÁZÁSOK

A költségvetés összeállításánál arra törekedett a város vezetősége, hogy minél nagyobb összeget fordíthasson beruházásokra. Maga a beruházás végösszege 2 millió 120 ezer 462 pengő. A nagyobb építési tervek között szerepel

új Népfürdő építése 150 ezer pengővel, vágóhid építése 1 millió pengővel, 2 elemi iskola 220 ezer pengővel, kocsútépítések 320 ezer pengővel, városrendezéssel kapcsolatos telekkiszajátítások 100 ezer pengővel, három Napközi Otthon építése 120 ezer pengővel, sportteleprendezés 50 ezer pengővel, városi épületek fenntartása 110 ezer pengővel, a színház tatarozása 45 ezer pengővel.

a városi gazdaságnál építkezések 35 ezer pengővel és új parkok létesítése, elsősorban a Szent László-tér rendezése 20 ezer pengővel.

szent László jubileumi évére KÉSZÜL A VÁROS

Jövő év Szent László jubileumi év is lesz, ennek

méltó megünneplésére 15 ezer pengőt állított be a város a költségvetésbe.

Szerepel 1 millió 200 ezer pengős kölcsön felvétele abból a célból, hogy ezen megfelelő élelmiszertartalmakat biztosítson a város,

nehogy a jövő évben is megismétlődjene az ideihöz hasonló közellátási nehézségek.

A költségvetésben szerepel 1 millió 220 ezer pengős kölcsön, a végösszeg ennyivel a valóságban kisebb, mert ez nemcsak a kiadási, hanem a bevételi oldalon is szerepel, ebből a teher tulajdonképpen a 74 ezer pengős amortizációs összeg. Szerepel továbbá az üzemek által felvett 1 millió 800 ezer pengős kölcsönnek 75 ezer pengős amortizációja, ezt azonban, akárcsak az egész kölcsönt az üzemek gazdálkodják ki.

A jövő évi költségvetés részletes ismertetésére és esetleg bírálatára a a magunk részéről még visszatérünk, amikor megkapjuk a kinyomtatott háztartási tervezet. Annnyit azonban most meg kell állapítanunk s ezt szívesen tesszük, hogy dr Gyapay László helyettes polgármester, a pénzügyi osztály vezetője és Bartha számvevő-ségi főnök igen nagy munkát végeztek a költségvetés összeállításával.

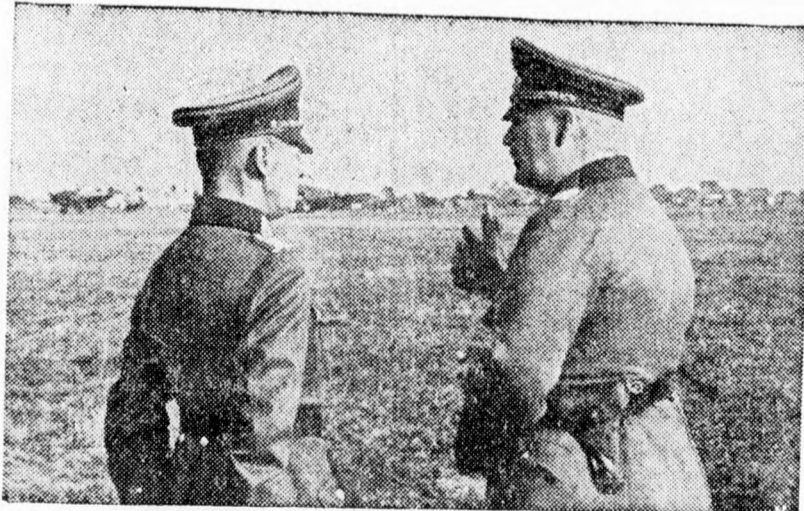
SPORT

Törekvés—Budapesti Törekvés vasárnap az Erzsébetligeti pályán

Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap sem marad NB-mérkőzés nélkül Nagyvárad. Ezúttal a nagyváradai Törekvés a budapesti Törekvést látja vendégül. A fővárosi csapat két éven át tagja volt az NB I-nek, most a legerősebb alcsoporthoz küzd, hogy jövőre ismét az ország legjobbjai között legyen. Viszont ezt akarja a

nagyváradai csapat is. Nagy harc lesz tehát.

A munkáscsapat a lehető legjobb összeállításban veszi fel a küzdelmet. Helyet kap a csapatban Nagy Sándor és remélhetőleg Pap Sándor igazolása is megérkezik. Számolni kell azonban Góznér eitávozásával Szegedre, a vasutas csapathoz. Ez súlyos veszteség lenne a Törekvés számára.

Keitel vezérkari főnök és Kleist tábornok, a dnyepropetrovski győző a keleti fronton

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

HUNNIA

nagyszállóban
kényelmesen berendezett
hónapos szobák kiadók.

Kiadó 2 egymásba nyíló, elegánsan butorozott utcai szoba szeptember 1-re Csengeri-u. 2. 236

Adás-vétel

Öltözködni olcsón csak Molnár használttruha üzletéből lehet Bémer-tér 1. (udvarban). Magas árat fizetek használt ruhákért. 183

Aranyat, ezüstöt napi áron vesznek. Tiszay órák és ékszerész, Nagyvárad, Rákóczi-ut 6.

Aki magánháza, bérháza, birtokot, szőlőt, gyarat, malmot, telket eladni, venni, bérelni, bérbeadni akar, keresse fel Popovics irodát, Szent Janos-u. 6. Telefon 15-67. 239

Aranyat, briliánt, ezüstöt magas áron vesznek, órák, ókszer javítók. Gyenge István ékszerész, Rákóczi ut 19.

Lenszalmát megvételre keresek, közvetítő díjazok. Lenüzem, Eger, Ujvilág u. 2. 253

Mindennemű arany ékszer és ezüst tárgyak vásárlása és eladása. Mészáros-u. 4. szám, udvarban. — Schwartz ékszerész.

Puhafa háló eladó. Irinyi József-utca 26. szám. 244

Brillánsért, régi ékszerért magas árat fizetek. Tarján ékszerész, Rákóczi-ut 8. (Széchenyivel szemben).

Különléle

Szent János-utcai és Sztaroveszky-utcai újságáros bodé 40 pengő készpénz óvadékkal kiadó. Jelentkezni a Magyar Lapok kiadóhivatalában. 247

Állást keres

Intelligens szerény német nő, kitűnő gazdasszony, házvezetőnői állást keres. Címeket vidékre is jelégere a kiadóra kér. 251

Állást nyec

Keresztény férfi szövömmunkást felvezek, ugyanitt szövömmestert is, aki az üzem vezetését is vállalná. Árpád vezér-ut 62. 238

Vizsgázott fűtőt keres itteni iparvállalat. Cím a kiadóban. 252

Elveszett

Aki az óssi telepi római katolikus plébániáról kiszökött angol dogg kutyát (aranyhárom színű, 3 hónapos kölyök) magával vitte, azt sürgősen hozza vissza, mert a rendőrségnek jelentés megy. 250

Elveszett a megyeháza körül sárga selyem ernyő. Becsületes megtalálót kérem adja le a Hitler Adolf-u. 65. szám alá, szegény árváé volt. 249

KIADÓTULAJDONOS:
szent László-nyomda R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
a Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. köriforgókéjén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 3. szám.